

Tôi là một sinh viên trong số những người ít ỏi đã thực tin rằng việc chống Cộng sản xâm lược là việc đúng của Hoa Kỳ ở Việt Nam, Lào, Cambodia là đúng.

Tôi lên đầu đầu Việt Nam trong một giai đoạn ngắn khi là phóng viên năm 1968, rồi quay về đi lính, bắt đầu ở chức vụ Trung úy rồi sau lên Đại úy rồi trở lại đó hai lần làm việc tại một bộ phận của toà Đại sứ Hoa Kỳ tại Việt Nam, là Văn phòng Nghiên cứu về Bắc Việt và Việt Cộng. Tôi có nhiều dịp đi tới nhiều địa phương tại Việt Nam, khoảng 44 tỉnh thành, có chỗ chèo đò ngang qua. Tôi đi qua Lào, Cambodia. Sau khi giải ngũ tôi gia nhập Hoover Institution, tôi đã viết cuốn sách quan trọng đầu tiên về những người Mỹ về “Cộng sản Việt Nam”.

Trong hơn hai chục năm, tôi đã có nhiều khóa giảng dạy tại viện Đại học Virginia về Chiến tranh Việt Nam. Vì thời giờ có hạn, tôi phải nói ngắn gọn, những trải nghiệm khi đi công tác tại chỗ đi tìm kiếm bị thuyết trình, tôi xin có thêm một tờ in ấn báo, nhất là với các khán thính giả trẻ tuổi.

Rằng đa số lập luận “sáng suốt phải bình” của người Mỹ về Chiến tranh Việt Nam thật ra là không đúng. Rất đáng tiếc rằng đi sâu có nghĩa là đa số những gì được giảng dạy tại các trường và đại học là gì thì họ thì họ thì họ thì họ là lịch sử. Tôi chỉ xin đưa ra hai thí dụ, hai thí dụ quan trọng:

1- Ngày nay, chúng ta được nghe rằng cuộc chiến Việt Nam là “bất khả thắng”. Chúng ta được sai lầm. Tôi xin được góp tiếng bên cạnh nhiều sự gia tăng lo ngại xuất sắc nhất ngày nay khi nêu lập luận rằng chúng ta không chèo thuyền ngược dòng mà thực tế đã trôi vào đầu thế kỷ 1970. (Và khi nói “chúng ta”, tôi không nghĩ rằng đây là Quân lực Hoa Kỳ mà là những lực lượng của hai quân đội miền Nam Việt Nam và Hoa Kỳ cùng với người dân miền Nam).

2- Chuyế n gì đầ xắ y ra? Khi tôi tuyên bố là có thắ thắ ng. Tôi xin đầ a câu nói cầ a ngắ i bắ n thân Douglas Pike: ông Douglas Pike đã quá vắ ng, ngắ i mà tôi hoán đầ i công vắ nhiế u lắ n trong Sắ quán Hoa Kố , ông Pike nói rắ ng: Tôi tin rắ ng chúng tôi có thắ đầ thắ ng cuố c chiế n Viố t Nam. Tôi tin rắ ng trong tắ ng lai lắ ch sắ sắ nói rắ ng chúng ta đã thắ ng. Đó là sắ thắ t.

Mắ t sắ thí đầ sau đây sắ chắ ng minh.

Có mắ t bài viế t trong báo Foreign Affairs năm 2004 do Giáo sắ John Lewis Gaddis Khoa trắ ng Americắ n Diplomatic Historians nói rắ ng: Các sắ gia hiế n tắ i công nhắ n rắ ng miế n Nam Viố t Nam và đầ ng minh đã thắ ng cuố c chiế n quân sắ . Nhắ ng lắ i thua cuố c chiế n tâm lý tắ i Mắ . Tôi xin nhắ c lắ i cho quý vắ trắ biế t sau khi bắ bắ bom tắ i bắ i Hà Nắ i vắ i vắ trắ lắ i đàm phán tắ i Paris. Và mắ i chuyế n êm xuố i nắ u chúng ta dùng máy bay B52 đầ trắ n giố hiế p đầ nh.

Nhắ ng quố c hắ i vắ i áp lắ c cầ a “Phong trào Hòa Bình” đã thông qua đầ luắ t vào tháng năm 1973. Sắ là bắ t hắ p pháp nắ u Tắ ng Thắ ng sắ đầ ng bắ t cắ đầ ng nào trong công quắ cho cuố c chiế n tắ i Viố t Nam, Lào và Cambodia. Làm nhắ vắ y, Quố c hắ i đã chuyế n thắ ng thành bắ i. Quố c hắ i phắ n bắ i lắ i cam kắ t lắ ch sắ cầ a Hoa Kố là bắ o vắ các nắ c không Cắ ng sắ n tắ i Đố ng Đố ng. Lúc ấy tôi làm viế c tắ i Thắ ng nghắ viế n, nghắ sĩ Ted Kennedy tuyên bố rắ ng “Viố t Nam không cầ n giúp đầ , hắ đã có lắ ng vũ khí trắ giá vô sắ triế u đô la”. Đó là sắ thắ t. Viố t Nam có phi cắ trắ c thăng, xe tăng Hoa Kố . Nhắ ng cái mà hắ không biế t là, Viố t Nam không có đầ n, không có xăng. không có phắ tùng. Đầ ng đầ đó trắ nên vô đầ ng. Đây là câu chuyế n tôi chắ a bao giố kắ cho ai nghe. Ngay sau khi sắ tán tắ Viố t Nam vắ tắ i Mắ , tôi gắ p Nghắ sĩ Ted Kennedy tắ i Thắ ng Nghắ Viế n. Đó là lắ n đầ u tiên tôi gắ p ông ấy khi trắ vắ Mắ . Ông ấy đầ ng cách tôi khoắ ng 3 mét. Tôi cung tay phắ i lên và tắ nhắ : “mình phắ i cho nó biế t tay, phắ i đầ m gắ c hắ n ta và nói cho thắ giố i biế t rắ ng chúng tôi vắ a mắ i phắ n bắ i chính danh đầ cầ a mình và bắ rắ i nhắ ng ngắ i đắ ng yêu.”

Nhắ ng tôi đã tắ cắ n bắ n thân mình vì làm vắ y sắ nhắ hắ ng đầ n cắ ng vắ Nghắ sĩ cầ a tôi và Ted Kennedy sắ trắ thành ngắ i hùng. Không phắ i là viế c làm đắ ng đầ n nhắ ng đôi lúc tôi nghĩ là mình đã bắ rắ i cắ hắ i y.

Sau khi Quố c Hắ i cắ t hắ t viế n trắ cho Viố t Nam, Trung cắ ng gia tăng viế n trắ cho Hà Nắ i. Phắ m Vắ Đầ ng nói rắ ng: “Đầ cầ cho kắ o tắ i nó cũng không dám quay lắ i”. Đó là lý do cầ a sắ thắ t bắ i tắ i chiế n trắ ng Viố t Nam.

Quân nhân Mắ, QLVNCH, và miế n Nam Viế t Nam không bắ bắ i trắ n, mà thua vì cái gắ i là “tắ do” cắ a Quố c hắ i Hoa Kố .

Đố m thắ 2 tôi muố n đắ a lên là: Viế t Nam rắ t quan trắ ng. Hắ cho rắ ng Chiế n tranh Viế t Nam là cuố c chiế n “phi lý” tiế n hành không lý do chính đắ ng, do hiế u lắ m vắ vắ đắ ng đắ không đắ ng kắ Vắ nh Bắ c Bắ . Thắ t sắ là ngắ ngắ n.

Tôi đã viế t 450 trang trình bày trong luố n án đắ t giắ i danh đắ năm 1966. Tôi đã ghi lắ i vào tháng Năm 1975 đắ ng Lao đắ ng cắ a Cắ ng sắ n Viế t Nam đã quyế t đắ nh tắ Tháng Năm năm 1959 là mắ ra đắ đắ ng mòn Hắ Chí Minh và gắ i vào Nam nhiế u ngàn lính và vô sắ chiế n cắ vắ i mắ c đắ ch lắ t đắ chính phắ trong Nam. Đây là hành đắ ng xâm lắ c quố c tắ và vi phắ m Hiế n chắ đắ ng Liế n hiế p quố c. Hoa Kố tham chiế n đắ giúp ngắ i dân miế n Nam tắ vắ vì cùng mắ t lý do nhắ viế c chúng ta tham chiế n tắ i Cao Ly, nhắ m bắ o vắ tắ do cắ a con ngắ i và thắ c thi viế c chắ ng xâm lắ c đã đắ c ghi trong Hiế n chắ đắ ng Liế n hiế p quố c.

Trong cuố n sách “Cắ ng sắ n Viế t Nam” xuắ t bắ n năm 1975, Hà Nắ i đã nhiế u lắ n xác nhắ n sắ thắ c đắ tắ Tháng Năm năm 1959 ngay ngày sinh nhắ t Hắ Chí Minh. 10 năm trắ c, chúng tôi đã thắ o luố n tắ i Đắ i hắ c Luắ t Virginia vắ vắ n đắ hắ p pháp này. Luắ t quố c tắ và Hiế n chắ đắ ng Liế n hiế p. Không thắ thắ o luố n nắ i vì Hà Nắ i lắ p luố n rắ ng đắ là nắ i chiế n trong miế n Nam VN v.v... hắ bắ qua 1 sắ đắ m vì thắ i gian có hắ n.

Tôi nêu lên hắ u quố c a viế c bắ rắ i VN.

Tôi có thắ nói hoài vắ viế c ngắ i Mắ bắ rắ i Viế t Nam. Tôi là ngắ i đắ ng ngay trong trắ n khi Quố c Hắ i biế u quyế t không giúp đắ Angola vì sắ xâm lắ ng cắ a Xô Viế t. Kắ t quố nắ n nhân bắ tắ vong đắ đắ c đắ c lắ ng là không đắ i trắ m ngàn ngắ i.

Đắ n viế c Liế n Xô xâm chiế m Afghanistan khiế n cắ triế u ngắ i chắ t. Sắ không xắ y ra nắ u chúng ta không rút lui.

Và lắ n đắ u tiên trong sáu chắ c năm, Moscow bắ o vắ i tay sai cắ a hắ đắ Mắ châu La Tinh rắ ng tiế n hành “đắ u tranh võ trang” đắ cắ p chính quyế n thì cũng đắ c, tắ đắ y mắ i xắ y ra nắ i chiế n

tắ i El Salvador, Nicaragua, Honduras, Guatemala, Costa Rica và các nắ c khác trong vùng. Vô sắ ngắ i lắ i thiắ t mắ ng vì chuyắ n đó. Mắ t sắ lắ n súng M16 tắ ch thu đắ c tắ quân phiắ n loắ n El Salvador, căn cắ theo sắ xê ri là súng bắ lắ i tắ i chiắ n tranh VN cắ a quân đắ i Mắ . Hà Nắ i đã cung cắ p cùng vắ i Xô Viắ t qua đắ ng Cuba rắ i đắ a lắ u qua El Salvador.

Cho nhắ ng ngắ i nói chiắ n tranh VN là phi lý. Họ đã sai.

Nhắ ng hôm nay tôi không muắ n tắ p trung vắ các vắ n đắ dù rắ t quan trắ ng là đắ đắ chiắ n lắ c. Tôi muắ n nói vắ hồ u quố cầ a quyắ t đắ nh cầ a Hoa Kố đắ i vắ i con ngắ i.

“Phong trào hòa bình” - cầ a phe phắ n chiắ n - trắ n an chúng ta rắ ng Hoa Kố chắ lắ n rút quân và chắ m đắ t chiắ n tranh thì mình sắ phát huy “nhân quyắ n” và “ngắ n nắ n tàn sát”. Tôi rắ t ngắ i nói vắ nhắ ng gì xắ y ra tắ i Viắ t Nam sau khi Hoa Kố triắ t thoái, vì trong hắ i trắ ng này và tắ i khu “Little Sài Gòn” có nhiắ u ngắ i đã trắ c tiắ p nắ m mùi và biắ t rõ hắ n nhắ ng gì mà mắ i “hắ c giắ ” Mắ có thắ muắ n biắ t. Nhắ ng có mắ t sắ sắ thắ t thì đã rõ ràng.

Hắ trắ c tiên nói vắ nhân quyắ n. Tháng Tắ năm 1975, khi sắ chiắ n thắ ng cầ a Cắ ng sắ n đã thành hiắ n nhiên cho mắ i ngắ i, Đắ nhắ t Bí thắ đắ ng Lao Đắ ng là Lê Duắ n đã tuyên bắ rắ ng: sau khi “giắ i phóng” Miắ n Nam, chúng ta sắ biắ n nhà tù thành trắ ng hắ c”. Tắ i Tháng 10 năm 1978, nhắ t báo Times đắ y uy tín tắ i Luân Đôn đã báo cáo sắ thắ t: Cắ ng sắ n Viắ t Nam đã biắ n nhà trắ ng và cô nhi viắ n thành nhà tù vì hắ có quá nhiắ u tù nhân.

Đắ u 11 cầ a Hiắ p đắ nh Paris ký kắ t năm 1973 cắ m “mắ i hành vi trắ thù hay kắ thắ các cá nhân hay tắ chắ c đã hắ p tác vắ i mắ t phe bên này hay bên kia”, và còn rõ ràng bắ o đắ m quyắ n tắ do báo chí, tôn giáo, tắ do sinh hoắ t chính trắ và mắ t loắ t nhắ ng quyắ n thiêng liêng khác. Vắ y mà Tháng Năm năm 1977, tắ Quân đắ i Nhân dân công khai thông báo “triắ t đắ cắ m mắ i hành vi chắ ng lắ i chắ đắ và tắ c hắ t mắ i quyắ n tắ do cầ a nhắ ng kắ không tin vào xã hắ i chắ nghĩa”. Bài báo tuyên bắ : “Vắ i bắ n phắ n cách mắ ng... nhân dân ta đắ t khoát xoá bắ quyắ n tắ do ngôn luắ n và trắ ng phắ t đắ ch đáng”.

Sau đó, mắ t dân biắ u duy nhắ t cầ a Quố c hắ i Viắ t Nam Cắ ng Hòa đắ c phép tham gia cái gắ i là “Quố c hắ i Thắ ng nhắ t” đã tuyên bắ : Chắ đắ mắ i cai trị bắ ng bắ o lắ c và khắ ng bắ . Không có tắ do di chuyắ n hay lắ p hắ i; không có tắ do báo chí hay tắ do tôn giáo hay... cắ quyắ n tắ do có ý kiắ n riêng... Sắ sắ hắ i tràn ngắ p khắ p nắ i”

QUYỀ N TỀ DO BÁO CHÍ

Tháng Chín năm 1970, Trắ ng phòng Sài Gòn cầ a tề Christian Science Monitor là Daniel Sutherland - ông bắ n cầ a tôi vào thắ i y - có việ t mắ t bài dài vắ “quyề n tề do báo chí” trong Nam. Ông việ t: “Dắ i bắ luậ t báo chí mắ i, Miệ n Nam bây giề có mắ t nắ n báo chí thuậ c loắ i tề do nhắ t Đông Nam Á...”. Tôi tin chắ c rắ ng mình không là ngắ i duy nhắ t trong hắ i trắ ng này có thắ xác nhắ n đắ u y. Riêng Sài Gòn thì đã có hắ n ba chắ c tề báo, và nhiề u tề trong sắ đó kắ ch liệ t chắ ng chính phắ .

Dĩ nhiên là đắ thu thắ p đắ kiề n vắ quyề n tề do y, tôi thắ ng cắ m máy nh lang thang trong Sài Gòn vào nhắ ng chiề u Chắ Nhắ t đắ c nghắ . Tôi thắ y bày bán công khai nhắ ng quyề n sách nhắ “Chiề n tranh Nhân dân và Quân đắ i Nhân dân” cầ a Trắ ng Võ Nguyên Giáp là cuắ n chắ nam vắ nắ i đắ y cầ a Việ t Cắ ng, vài cuắ n cầ a lãnh tề cắ ng sắ n Cuba là Ché Guevarra, và cắ các cuắ n sách vắ hay cầ a Mao Trắ ch Đông. Sau ngày giề i là “giề i phóng”, ngắ i Cắ ng sắ n chiề m đắ g đắ “tề m thắ i” đình chắ xuậ t bắ n mắ i tề báo hay tề p chí đắ c lắ p. Chắ a đắ y mắ t tháng sau, mắ i tiề m sách báo đắ u bắ đắ g cầ a và việ c mua bán hay tàng trắ các văn hoá phắ m xuậ t hiề n “đắ i chắ đắ cũ!” đắ u bắ cắ m.

TỪ CHÍNH TRỀ

Mắ t trong các vắ n đắ nắ ng nắ nhắ t là nhắ ng ngắ i chắ ng Việ t Nam thắ ng nêu ra, là cái giề i là “chắ đắ phát xít” tề i miề n Nam đã giam giề hắ n 200 ngàn “tề chính trắ”. Khi trắ lắ i Đông Dắ ng vào Tháng Năm 1974 - cũng là đắ p thăm việ ng Cam Bắ t và Lào – tôi chú trắ ng đắ n việ c đắ u tra nhắ ng lắ i cáo giác trên.

Tôi ghé thăm Linh mắ c Chân Tín, nắ i danh lãnh tề cầ a “lắ c lắ ng thắ ba” nhắ ng có lắ là mắ t cán bắ cầ a Hà Nắ i. Tôi hắ i ông là tìm đắ u ra con sắ “202 ngàn tù nhân chính trắ ?” Ông ta bắ o rắ ng mình đã hắ i các tù nhân cũ và gia đình thân nhân cầ a hắ là hắ nghĩ xem có bao nhiêu tù nhân. (Tôi nghi là hắ đã cắ ng lắ i tề ng sắ cầ a các câu trắ lắ i). Sắ thắ t thì thắ i đó chắ có khoề ng 35 ngàn tù nhân trong tề t cầ các nhà tù cầ a Miệ n Nam.

Tôi cũng giề p mắ t lãnh tề khác cầ a “lắ c lắ ng thắ ba” là bà Ngô Bá Thành, ngắ i nói vắ i tôi rắ ng

đồ nh nghĩa cầ a bà vắ “tù nhân chính trắ” có thắ gắ m cắ ngắ i nh- Sắ rhan Sirhan, là tay cán bắ ngắ i Palestine đã ám sát nghắ sĩ Robert Kennedy vào tháng Sáu năm 1968. Mắ c đích cầ a hắ n, bà Ngô Bá Thành giắ i thích là, “chính trắ” khi hắ n ám sát mắ tắ ng cắ viên Tắ ng thắ ng rắ t nắ i tiắ ng cầ a Hoa Kố .

Rắ i còn vắ “chuoắ ng cắ p” đắ y tai tiắ ng tắ i Côn Sắ n, đắ c hắ mô tắ nhắ sau:

,”... xà lim chôn đắ i mắ t đắ t vắ i các đắ ng sắ t, đắ ng trên trắ n thay vì đắ i. Mà trắ n xây thắ p đắ n nắ i tù nhân không thắ đắ ng đắ c ...”

.”... nhắ ng hắ nhắ đắ c đào đắ i đắ t và che bắ ng chắ n song sắ t.”

- “[Mắ y hắ m đó] quá hắ p cho nhắ ng ngắ i Viố t Nam dù thắ p bé cũng không thắ nắ m duắ i thắ ng và trắ n quá thắ p nên tù nhân khó có thắ đắ ng thắ ng ngắ i”

Thắ t ra, tôi có đắ n đắ o Côn Sắ n và thăm nhắ ng chuoắ ng cắ p này. Tôi nghĩ rắ ng chúng ta cùng đắ ng ý là tôi hắ i cao hắ n đắ sắ ngắ i Viố t Nam. Vắ y mà tôi chắ a thắ vắ i tắ i các chắ n song trên trắ n - vắ n cao tắ i ba thắ c (khoắ ng 10 bắ) kắ tắ mắ t đắ t lên.

Ngay cắ iố c sĩ Nghiêu Minh (Yao Minh) ngắ i Tắ u - tay trung phong cầ a đắ i bóng rắ Rocket'sắ Houston bên Texas - cũng chắ cao tắ i bắ y bắ và sáu phân - hắ n hai thắ c hai - nên anh ta cũng chắ ng gắ p khó khăn gì đắ duắ i dài trong căn xà lim mắ t bắ thắ c rắ i mắ t bắ ba thắ c cầ a cái gắ iố “chuoắ ng cắ p”.

Ít nhắ t, mắ t sắ cán bắ chắ ng Viố t Nam đã tắ ng cáo giác chuoắ n “chuoắ ng cắ p” biắ t là hắ nói láo. Trắ c khi qua Viố t Nam năm 1974, tôi nói vắ i mắ t ngắ i trong sắ này rắ ng tôi đắ tính sắ tắ i nhà tù Côn Sắ n đắ tắ mình xem tắ n mắ t và anh ta có vắ khó chắ u – có iố biắ t rắ ng tôi sắ thắ y sắ thắ t. Anh ta nói rắ ng vắ n đắ thắ t bắ y giắ chính là tắ i nhà tù Chí Hòaắ Sài Gòn.

Vắ y sau khi thăm Côn Sắ n, tôi xin phép vào xem nhà tù Chí Hòa và chắ a đắ y 48 tiắ ng sau đã đắ c tắ i đó trong mắ y tiắ ng đắ ng hắ . Đây không là nắ i mà mình thích sắ ng nhắ ng cũng chắ ng tắ hắ n đắ sắ các nhà tù và bên trong tôi không thắ y đắ u vắ t gì cầ a nhắ ng sắ iố m đắ ng phắ biắ n. Tôi nói riêng vắ i vài ngắ i Mắ đã tắ ngắ trong này và hắ nói rắ ng dù có nghe nhiắ u iố iố cáo

nhố ng tắ t cắ đắ u cho biắ t là hố không hố nghe thắ y “tiố ng gào thét trong đэм vố ng” hoắ c đắ c báo cáo vố nắ n tra tắ n hay hành hố tù nhân.

NGẮN CHắ N TÀN SẮT

Bi thắ m nhắ t cắ a nhố ng ngắ i chố ng Viố t Nam là lý luắ n cắ a hố , rố ng cắ t viố n trắ cho Miố n Nam là Hoa Kố sắ “ngắ đắ c nắ n tàn sắ”. Hố sai lắ m tắ i chố ng nào. Ông bắ n Giáo sắ R.J. Rummel cắ a tắ (mắ t ngắ i tắ ng đắ c tuyắ n liên tiắ p cho giắ i Nobel Hòa Bình) đắ c lắ ng là tắ ng sắ ngắ i bắ giắ t sau khi miố n Nam đắ c “giắ i phóng” lên tắ i 643 ngàn.

- Khoắ ng 100 ngàn bắ xắ tắ qua quít ngay sau khi Cắ ng sắ n nắ m quyắ n. Qua quít vì cũ ng chố ng có mắ t hình thắ c tắ m bắ vắ “tiố n trình hắ p pháp” hay mắ t toà án.

- Giáo sắ Rummel cho là 400 ngàn là “thuyắ n nhân” bắ chắ t ngoài biố n cắ khi muố n thoát khắ i chề đắ đắ c tài và đắ n áp đắ trù m lên quế hắ ng. Cao ắ y Ty nắ n cắ a Liên hiắ p quắ c thì cho là mắ t phắ n ba nhố ng ngắ i vắ t biế n bắ ng thuyắ n đắ chắ t ngoài biố n - mắ t sắ là vì tắ u quá đố ng ngắ i bắ chìm, hoắ c chắ t vì đố i, vì khát. Nhiế u ngắ i tắ nắ n sau khi bắ hắ i tắ c cắ p bóc và cắ ng hiắ p. Cao ắ y cũ ng tắ ng trình rố ng có khoắ ng 840 ngàn ngắ i tắ i đắ c Hong Kong hay các nắ c không Cắ ng sắ n Đố ng Nam Á. Nắ u áp đắ ng tắ sắ “chắ t mắ t phắ n ba” cho con sắ này thì ta đố n là có mắ t triế u 300 ngàn ngắ i vắ t biế n bắ ng thuyắ n và khoắ ng 420 ngàn ngắ i đắ chắ t trên đắ ng tìm tắ do. Con sắ không xa vắ i đắ c lắ ng cắ a Giáo sắ Rummel.

Giáo sắ Lewia Sorley, tác giắ cuắ n sách có giá trắ cắ a mắ t đắ u mắ c là “A Better War” - mắ t Cuắ c Chiắ n Khắ Hắ n - mà tắ ân cắ n giắ i thiế u đắ n quý vắ , cho rố ng có chố ng 250 ngàn sĩ quan và binh lính cắ a miố n Nam cũ đắ chắ t trong các “Trắ i Cắ i Tắ o” do chắ đắ Cắ ng sắ n lắ p ra.

- Khoắ ng mắ t triế u rắ i ngắ i dân miố n Nam bắ đắ y vào các khu “Kinh Tắ Mắ i” đắ sắ ng trong nhố ng đắ u kiế n nghiế t ngắ và chố ng 48 ngàn đắ chắ t tắ i đắ y. Tắ biắ t rố ng rắ t đố ng ngắ i trong cắ ng đắ ng này có thắ kắ lắ i nhố ng kinh nghiế m thắ t vắ “Trắ i Cắ i Tắ o” và khu “Kinh Tắ Mắ i” và khuyên các sinh viên đắ đắ y nắ n tìm ra hắ , ghi nhắ n câu chuyắ n cắ a hố đắ làm chố ng liế u cho lắ ch sắ .

CẮM BẮT

Và còn chuyế n xố Cắ m Bắ t nắ a.

Khi Tắ ng thắ ng Nixon gắ i quân đắ i Hoa Kố sang Cam Bắ t vào năm 1970 đắ yếm trắ các đắ n vắ Viắ t Nam Cắ ng Hòa, khuôn viên các Đắ i hắ c Mắ bắ đố ng vì nhắ ng cuắ c phắ n đắ i đắ y bắ o đắ ng chắ ng lắ i vắ xắ m lắ c “phi pháp”. Thắ t ra, vắ pháp lý thì y nhắ Viắ t Nam, Cắ m Bắ t là “quắ c gia thành viên cầ a Nghắ đắ nh thắ” - Protocole States - đã đắ c cam kắ t bắ o vắ chắ ng Cắ ng sắ n xắ m lắ ng trong khuôn khắ Hiắ pắ c SEATO năm 1954. Mắ i năm sau, và vắ i tắ lắ đắ u phiắ u là 99,6%, khi Quắ c hắ i Hoa Kố cho phép Tắ ng thắ ng Johnson tham chiắ n tắ i Đố ng Đố ng. quy chắ y hoàn toàn có thắ áp đắ ng cho Cắ m Bắ t nhắ cho Viắ t Nam và Lào. Nghắ quyắ tắ y cầ a Quắ c hắ i chắ cắ n đắ n chiắ u “Protocole States” cầ a hiắ pắ c SEATO (South East Asia Treaty Organization). Tôi thắ m viắ ng Cắ m Bắ t nhiắ u lắ n trong năm 1974 và trong nhiắ u năm đã viắ t vắ Khắ me Đắ . Thắ iắ y, viố c hắ là nhắ ng kắ sắ t máu có đắ tính tàn sát không tắ ng tắ ng nắ i vắ i đắ ng bào Khắ me cầ a hắ thắ t ra chắ ng còn là bí mắ t. Và dĩ nhiên, khi tôi trắ lắ i Viắ t Nam vào Thắ ng Tắ năm 1975, mắ t trong nhắ ng mắ c tiêu chính cầ a tôi là đắ cắ gắ ng cắ u lắ y đắ m trắ cô nhi tắ i Cắ m Bắ t. Tôi đắ n quá trắ và có lắ nhắ ng đắ a trắ tôi hy vắ ng cắ u đắ cắ chắ c là đã chắ t.

Không hắ có mắ t cuắ c khắ o sát dân sắ tắ i Cắ m Bắ t và chắ ng ai biắ t thắ c sắ có bao nhiêu ngắ i đã sắ ng tắ i nắ iắ y. Con sắ đắ c đắ n vắ nắ n nhân có nhắ ng đắ biắ t lắ n, vắ i mắ t sắ chuyên gia thì cho lắ có hắ n hai triắ u. Tài liắ u khắ o cắ u khá nhắ t mà tôi đắ c đắ c là cầ a Đắ i hắ c Yale, nắ i mà Chắ ng trìn cầ a Yale vắ nắ n Diắ t chắ ng Cắ m Bắ t đắ c tính là Pol Pot và bắ n đắ o phắ cầ a hắ n đã thắ m sát mắ t triắ u bắ y trắ m ngàn ngắ i - hắ n 20% dân sắ toàn quắ c.

Mắ t bài báo vắ “các vùng thắ m sát” cầ a Cắ m Bắ t trên tắ p chí Nattonal Geographic Today trong sắ thắ ng Giề ng năm 2004 cho chúng ta nhắ ng chi tiế t này: “Nhân viên hắ ng đắ n giắ i thích rắ ng đắ n quá quý đắ dùng cho viố c tàn sát. Rừu, dao và gắ y tre thắ t đắ c đắ ng hắ n. Còn vắ trắ em thì bắ n đắ tắ chắ đắ n giắ n giắ ng chúng vào thân cây”.

Ông Douglas Pike đã quá vắ ng, ngắ i mà tôi hoán đắ i công vắ nhiắ u lắ n trong Sắ quán Hoa Kố, có viắ t nhắ sau vắ hắ u quắ nhân sinh cầ a viố c Hoa Kố bắ iắ c sắ cam kắ t cầ a mình là sắ bắ o vắ ngắ i dân cầ a các nắ cắ không cắ ng sắ n Đố ng Đố ng: “Dù có đắ c lắ ng dề đắ t nhắ t, có nhiắ u thắ ng dân Đố ng Đố ng bi bắ o sát sau Chiắ n tranh Viắ t Nam hắ n là tắ ng sắ nắ n nhân trong thắ i chiắ n, ít ra là hắ n hai triắ u... Nắ i khắ đắ u lên tắ i mắ c chắ a tắ ng thắ y, còn thắ thắ m hắ n nhắ ng ngày chinh chiắ n”.

Thắ t bi đắ t vì tôi nghĩ rắ ng ông Pike có lý. Và tôi lắ i càng tin rắ ng cắ ng đắ ng tắ i đây, đôi khi ngay trong hắ i trắ ng, có nhắ ng ngắ i có thắ cung cắ p nhắ ng đắ kiắ n trắ c kiắ n vắ thắ m kắ ch nêu nhắ ta muắ n tìm đắ n hắ và ghi nhắ n lắ i chắ ng cắ a hắ . Viố c này thì chắ ng ai có tâm trí bình thắ ng lắ i thích làm, nhắ ng là đắ u mà nhắ ng ai muắ n truy lúng sắ thắ t tắ i cùng vắ n có nhiắ m vắ thắ c hiắ n. Chúng ta phắ i kắ lắ i chuyắ n này - mắ t cách chính xác và cắ n trắ ng – đắ ngắ i khác sắ biắ t rắ t lau vắ sau, khi các nhắ chắ ng cuắ i cùng không còn tắ i thắ nắ a. Chúng ta phắ i kắ lắ i, nắ u không chuyắ n đó sắ lắ i tái điắ n.

Nhắ ng ai thắ y bàng hoàng vắ nhắ ng chuyắ n đắ xắ y ra khi Cắ ng sắ n khắ ng chắ ngắ i dân Miắ Nam và cắ a Cắ m Bắ t hay Lào thắ t ra không hiắ u gì vắ lắ ch sắ hiắ n đắ i. Nắ u quý vắ muắ n biắ t rõ hắ n vắ thắ m kắ ch, tôi xin đắ nghắ tắ p sách do nhà Harvard University Press xuắ t bắ n có tên là “The Black Book of Communism” - Cuắ n Hắ c thắ vắ Chắ nghĩa Cắ ng sắ n”. Do mắ t nhóm trí thắ c Áu Chắ thuắ c khuynh hắ ng trung tắ biên soắ n, cuắ n sách kắ t luắ n là trong thắ kắ 20, chắ nghĩa cắ ng sắ n quắ c tắ đắ gây ra cái chắ t cho tắ 80 đắ n 100 triắ u sinh linh.

Nhắ ng ai muắ n biắ t sâu xa hắ n vắ Chiắ n tranh Viắ t Nam có thắ còn bắ lắ m lắ c lắ n nắ u không chắ u khó tìm đắ c các cuắ n sách do chắ vắ điắ n giắ nắ i đây hoắ c bắ ng hắ u cắ a chúng tôi đắ biên soắ n.

Đây là mắ t vinh đắ cho tôi khi đắ c thuyắ t trình trắ c mắ t cắ toắ quan trắ ng nhắ hôm nay và trong cắ hắ i long trắ ng này. Vắ i nhắ ng ngắ i giắ n đắ vắ sắ bắ i phắ n cắ a nắ c tôi 35 năm vắ trắ c, xin cho tôi đắ c nói rắ ng sắ giắ n đắ này cũng là sắ giắ n đắ cắ a bắ n thắ n tôi. Tôi yêu quý Hoa Kố và tin rắ ng đây là mắ t xắ tuyắ t vắ i nhắ t trên đắ a cắ u. Nhắ ng khi đắ sắ cắ a Quắ c hắ i phắ n bắ i nắ n nhắ cắ a Cắ ng sắ n xâm lắ c hắ cũng phắ n bắ i 58 ngàn 200 lính Bắ binh, Hắ i quân và Thắ y quân Lắ c chiắ n Hoa Kố đắ dắ ng hiắ n mắ ng sắ ng trong sắ hy sinh cao quý nhắ t cho chính nghĩa này. Hắ cũng phắ n bắ i sắ hy sinh cắ a hai triắ u bắ y trăm ngàn ngắ i Mắ đắ tắ ng phắ c vắ tắ i Viắ t Nam tắ năm 1959 cho đắ n 1975.

Chúng ta không cắ i sắ a đắ c đắ u ác đắ xắ y ra. Nhắ ng chúng ta có thắ nghiên cắ u nó và có thắ hành đắ ng đắ ngắ i Mắ chúng ta lánh xa truyắ n thắ n thoắ i sai lắ c mà hiắ u rõ thắ m kắ ch lắ n lao cắ a sắ bắ i tín. Tôi thiắ t tha kêu gắ i giắ i trắ trong cắ toắ nắ i đây là hắ tắ nguyắ n giành mắ t chút cắ gắ ng đắ hắ c hắ i trang sắ này và chắ a sắ vắ i ng-ắ i khác. Quan trắ ng nhắ t, hắ chú ý đắ n các cắ u chiắ n binh và nhắ ng ngắ i sắ ng sót trong cắ ng đắ ng, hắ ghi lắ i lắ i kắ cắ a hắ khi mình còn cắ hắ i. Nắ u mình làm đắ c nhắ vắ y thì may ra nhắ ng hy sinh lắ n lao cắ a thắ m kắ ch bi đắ t này sắ không bắ uắ ng phí.

Xin cắ mắ quý vắ và cắ u xin Thắ ng Đắ sắ phù hắ chúng ta./.

Giáo sắ Robert F. Turner
Trung tâm an Ninh Luắ t Pháp Quố c Gia
Đắ i Hắ c Luắ t Khoa Virginia & Hắ c Viố n Hắ i Quầ.
(Trích trong “nhắ ng sắ thắ t vắ Chiắ n Tranh Viố t Nam)